

Školitelský posudek na bakalářskou práci Otto Urbana s názvem *Reflexe historie ve filmech Marka Thera*

Otto Urban se ve své práci věnuje filmům vizuálního umělce Marka Thera. Therova tvorba je nejen velice rozsáhlá a pokrývá různá média, ale je i ambivalentní, kontroverzní a protínají ji nejrůznější témata a vrstvy. Aby bylo jeho dílo uchopitelné a nebylo „pouhou“ přehlídkou děl umělce, vybírá si Urban jednu ze silných linií, a to Therovu reflexi historických událostí a jeho způsoby zobrazování minulosti (včetně jeho manipulací a her s divákem). Bohužel zde nastává první problém práce – text by si zasloužil důkladnější podložení teoretickými texty, zejména těmi, které se zaměřují na reprezentaci historie. Práce sice některé (i podstatné) zdroje využívá, avšak ne příliš zdařile je zapracovává do těla textu, místy jsou nápomocné, místy tvoří spíše ornamenty, často jsou nesourodé. Text je pak závislý spíše na mnoha autorových úvahách a pozorném sledování filmů a nejde dostatečně do hloubky. Práce se tak navrácí tam, odkud se chtěla vymanit – tedy zpět k portrétu umělce a jeho děl.

Slibná je část struktury práce, která je – po úvodním portrétu – věnována jednotlivým rovinám vykreslování historie (prostor, vypravěč), ta je však narušována kapitolami, které se spíše zaměřují na fikční svět a jeho prvky (vztahy postav), nebo na Therovu výtvarnou praxi (instalace výstav) – a je tedy konceptuálně poněkud nejednotná. Všechny postřehy jsou nosné, ale jejich propojení je poměrně volné – Urban spíše krouží kolem Thera, než aby dal reflexi jeho díla jasný řád. Některé kapitoly jsou spíše črtami (zvuk, jazyk) a některé zase ne zcela motivovaně přecházejí v popisy filmů (ač se mi zdá nosnější používat méně filmů a skrz ně rozkrývat hlavní postupy). Očekáváme tedy, že v závěrečné kapitole najdeme hutnou syntézu, ta se však nedostavuje; namísto ní je spíše shrnutí již řečeného.

Rozhodně je však třeba přiznat, že sledované okruhy ukazují, jak moc Ther manipuluje s divákem a vytváří dojem čehosi nepatřičného a „divného“. Urbanovi se daří postihnout právě tyto strategie, rozkrývat je a pojmenovávat je, což je bezesporu přínosné. Obdobně cenné jsou i mnohé dílčí postřehy – například zaměřené na fetišizaci nacismu, využívání či zneužívání nacistické estetizace mužských těl k vytváření queer konotací, práce na rozhraní mezi autenticitou a fikcí či zapracovávání jednotlivých rovin kolektivní paměti do výsledného díla. Je škoda, že Urban nepoužil některé nástroje, které by pomohly s dešifrováním toho, s čím se divák vlastně setkává (jaké vhodné by se mi zdály například teorie intertextuality či intermediality).

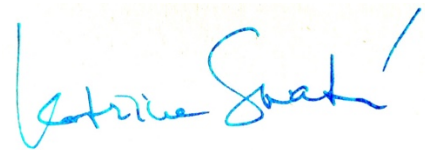
Největším přínosem práce je nakonec možná přece jen představení tvorby Marka Thera v kontextu filmu, deskripce jeho práce s filmovým médiem a rozkrýví některých základních témat a postupů. Z koncepce práce je zřejmé, že tato rovina měla být spíše podkladem k interpretaci a syntéze. I tak se jedná o přínos na pole filmové historie. Můžeme tak nakládat s filmovou tvorbou Marka Thera v kontextu umění pohyblivého

obrazu a videoartu, což se doposud příliš nedělo. Opět malý povzdech – bohužel slibované materiály odkrývající tvůrčí procesy umělce, storyboardy a dílčí postřehy samotného Thera jsou velice skromné.

Text i přese všechny výhrady splňuje požadavky na bakalářskou práci, přichází s novým tématem a načrtává některé možnosti interpretace. Bohužel zůstává na půli cesty – a to jak s pevně promyšlenou vnitřní strukturou jednotlivých kapitol, výběrem literatury, tak s argumentací. Myšlení Otto Urbana je rozbíhavé, takže sice citlivě postihuje klíčové body Therovy tvorby, ale jakmile jsou identifikovány, autor asociativně přechází k jiným (tato tendence je extrémně viditelná v případech, kdy některé z kapitol mají pouze pár řádků). Práce by si zasloužila více času, aby naznačené mohlo být více rozpracováno a odborná literatura pevně propojena s textem. V textu je díky zjevně rychlému psaní také mnoho gramatických či stylových chyb. Osobně mě pak mrzí, že školitelské rady se ve výsledném textu příliš neodrážejí, ale chápu že nemusí být v souladu s individuálním psaním – výsledné volby respektuji a tato poznámka se nijak neodráží na hodnocení.

I tak práci doporučuji k obhajobě, s ohledem na výše řečené však navrhuji známku dobře.

V Praze, Michli 24. srpna 2022

doc. PhDr. Kateřina Svatoňová, Ph.D.